

Vergaderjaar 1988–1989 Nr. 101b

20 661

Wijziging van artikel 588 van het Wetboek van Strafvordering

MEMORIE VAN ANTWOORD

Ontvangen 7 april 1989

De leden van de fracties van de P.v.d.A. en de V.V.D. hadden enige opmerkingen en vragen betreffende het onderhavige wetsvoorstel.

De leden van de P.v.d.A.-fractie hebben er op gewezen dat in de nota naar aanleiding van het verslag van de Tweede Kamer (Kamerstukken II, 20 661, nr. 5, blz. 3) de naar bevind van zaken handelende besteller werd geïntroduceerd. Deze leden menen dat de regering hiermee impliciet erkent dat dit handelen van de besteller tot nietigheid zou kunnen leiden. Zij vroegen zich af of het derhalve toch maar niet beter zou zijn deze mogelijkheid duidelijk uit te sluiten.

Dat in de bewuste passage in de nota naar aanleiding van het verslag van de Tweede Kamer zou worden erkend dat het daar bedoelde handelen van de besteller tot nietigheid zou kunnen leiden, berust op een misverstand. Ter verduidelijking van een en ander het volgende. Indien de besteller op het in de gerechtelijke mededeling vermelde adres iemand aantreft die niet de geadresseerde is of zegt niet de geadresseerde te zijn, zijn verschillende situaties denkbaar. In de eerste plaats kan de aangetroffene zich bereid verklaren de gerechtelijke mededeling zelf in ontvangst te nemen, teneinde die aan de geadresseerde door te geven. De gerechtelijke mededeling kan dan overeenkomstig artikel 588, derde lid, onder b, van het Wetboek van Strafvordering, aan de aangetroffene worden uitgereikt. In de tweede plaats kan blijken dat de aangetroffene niet bereid is om de gerechtelijke mededeling in ontvangst te nemen. De ervaring heeft geleerd dat de aangetroffene die niet bereid is ten behoeve van de geadresseerde een gerechtelijke mededeling in ontvangst te nemen, vaak ook niet bereid is een bericht van aankomst aan te nemen. Het voorliggende wetsvoorstel brengt dan ook mee dat in dit geval niet langer een bericht van aankomst moet worden achtergelaten. De gerechtelijke mededeling zal in dit geval voor verificatie van het adres van de betrokkene aan de afzender worden teruggezonden. Tenslotte kan zich het geval voordoen dat de aangetroffene niet bereid is ten behoeve van de geadresseerde de gerechtelijke mededeling zelf in ontvangst te nemen, maar wel een bericht van aankomst. Ook voor dit geval verplicht het voorliggende wetsvoorstel niet tot het achterlaten van een bericht van aankomst, maar het sluit dat ook niet uit. Laat de besteller geen bericht achter, dan wordt het stuk voor verificatie van het

adres aan de afzender geretourneerd. Dit levert geen nietigheid op. Laat de besteller wel een bericht achter, dan wordt de geadresseerde, bij het aantreffen daarvan geïnformeerd over de aankomst van een voor hem bestemde gerechtelijke mededeling en kan deze het stuk binnen zeven dagen bij het postkantoor afhalen. Ook deze handelwijze is in overeenstemming met de wet en behoeft dan ook niet tot nietigheid te leiden.

De regering heeft met veel genoegen kennis genomen van de positieve reactie van de leden van de V.V.D.-fractie. Deze leden wezen er op dat er in de voorschriften inzake de betekening van gerechtelijke mededelingen in de laatste jaren bij herhaling wijzigingen zijn aangebracht, die alle tot verbetering hebben geleid. De aan het woord zijnde leden bespeurden evenwel nog steeds onvolkomenheden in de betekeningspraktijk en illustreerden dit met enige voorbeelden en suggesties. Vervolgens merkten de leden van de V.V.D.-fractie op dat een goede regeling van de betekening van gerechtelijke mededelingen in de praktijk nodeloze arbeid kan besparen en de bespoediging van de rechtsgang kan bevorderen en vroegen zij zich af of de regering bereid is een algehele herziening van de regeling inzake de betekening van gerechtelijke mededelingen ter hand te nemen.

De leden van de fractie van de V.V.D. hebben er terecht op gewezen dat de onderhavige regeling geen rustig bezit is geweest. Nadat in 1980 de regeling in de artikelen 585 tot en met 590 opnieuw is vastgesteld (Stb. 1980, 666), is de regeling in artikel 588 in 1985 (Stb. 1985, 236) opnieuw ingrijpend gewijzigd. Vervolgens is artikel 588 in 1986 (Stb. 1986, 206) nogmaals gewijzigd, zij het veel minder ingrijpend, en wordt thans opnieuw een wijziging van artikel 588 voorgesteld. Het feit dat de onderhavige regeling in betrekkelijk korte tijd zo vaak is gewijzigd, is op zichzelf al een argument om thans niet weer opnieuw tot een algemene herziening over te gaan, tenzij zou blijken dat de huidige regeling grote, slechts door middel van een algehele herziening op te lossen, problemen oplevert. Eind 1987 heeft een ambtelijke werkgroep de in 1985 tot stand gekomen regeling geëvalueerd. Bij die gelegenheid is gebleken dat er na de herziening van 1985, die belangrijke verbeteringen heeft gebracht, nog enige knelpunten bestaan. Deze knelpunten zijn evenwel niet van dien aard dat voor de oplossing daarvan een algehele herziening van de onderhavige regeling noodzakelijk is. Een van de gebleken knelpunten wordt met het thans voorliggende wetsvoorstel opgelost. Daarnaast is en wordt met de verschillende betrokken uitvoeringsinstanties en de PTT overleg gevoerd over verbeteringen van meer praktische aard. Een afzonderlijk knelpunt is dat de betekeningsprocedure veel tijd in beslag neemt, hetgeen vaak problemen geeft in verband met de voor een rechtsgeldige betekening in acht te nemen termijnen. Oplossingen hiervoor worden enerzijds gezocht in een herziening van deze termijnen en anderzijds in een versnelling van de betekeningsprocedure. Zo is onlangs de termijn, gedurende welke de geadresseerde een gerechtelijke mededeling op het postkantoor kan afhalen, van twee weken naar 7 dagen teruggebracht. Verder wordt verwacht dat de toekomstige gemeentelijke basisadministratie zal bijdragen aan een vereenvoudiging en versnelling van de procedure van adresverificatie, hetgeen ook de totale duur van de betekeningsprocedure ten goede zal komen. Overigens is een wetsvoorstel in voorbereiding dat onder meer strekt tot, wijziging van enige bepalingen in het Wetboek van Strafvordering, waaronder bepalingen houdende termijnen waarbinnen gerechtelijke mededelingen dienen te zijn betekend.

De leden van de V.V.D.-fractie hebben gewezen op een opstel van mr. R. de Waard in de bundel «Strafrechtspleging onder spanning», Arnhem 1981, waarin deze oplossingen aandraagt voor moeilijkheden bij de betekening van gerechtelijke mededelingen aan personen met een onbekende of vaak wisselende woon- of verblijfplaats.

De door mr. De Waard voorgestelde oplossing, de verplichte domicilie-keuze, is reeds ter sprake geweest, en wel in de memorie van toelichting bij het wetsvoorstel dat heeft geleid tot de wijziging in 1985 van onder meer de artikelen 588 en 589 van het Wetboek van Strafvordering (Kamerstukken II, 1983-1984, 18 324, nr. 3, par. 3.2). De toenmalige conclusie, die thans geen andere is, was dat de (verplichte) domicilie-keuze geen bruikbare oplossing is voor de moeilijkheden bij de betekening aan personen met een onbekende of vaak wisselende woon- of verblijfplaats, maar dat die veeleer bron zal zijn van nieuwe moeilijkheden en chicanes. Als doelmatiger oplossing werd en wordt ook thans nog gezien, dat onder woon- of verblijfplaats van de betrokkene mede wordt verstaan het adres waaronder deze ten tijde van de aanbidding van de gerechtelijke mededeling staat ingeschreven in het bevolkingsregister (artikel 588, tweede lid, onder b).

De leden van de V.V.D.-fractie noemden de mogelijkheid dat personen ten aanzien van wie een verstekvonnis is gewezen indien die bij een (grens)controle worden aangetroffen en zij om – althans voorlopig – aan de tenuitvoerlegging van dat vonnis te ontkomen terstond hoger beroep instellen, eveneens terstond zouden kunnen worden gedagvaard voor de behandeling van dat beroep op een datum, voorkomende op een lijst van vaste data voor alle gerechten.

Hoewel de voorgestelde regeling op het eerste gezicht aantrekkelijke kanten lijkt te hebben, zijn daartegen bij nadere beschouwing wel bezwaren aan te voeren. Zo houdt het voorstel er geen rekening mee dat de ambtenaar die bij enige controle iemand aantreft, tegen wie blijkens het opsporingsregister een verstekveroordeling openstaat, niet bevoegd is de betrokkene tevens te dagvaarden. Immers, dagvaardingen gaan uit van de officier van justitie. Voorts is het, hoe zeer ook zittingsdagen voor onverwacht invallende of aangehouden zaken mochten zijn gereserveerd, niet reëel te verwachten dat het bij een onvoorspelbaar aanbod aan zaken op een zo korte termijn tot een behoorlijke appointering kan komen. Daar komt nog bij dat degenen die het beroep slechts hebben ingesteld om aan de tenuitvoerlegging van het verstekvonnis te ontkomen, bij de behandeling van het hoger beroep naar alle waarschijnlijkheid wederom verstek zullen laten gaan. Mede gelet op alle organisatorische en praktische consequenties van de voorgestelde regeling, ben ik dan ook van oordeel dat deze suggestie niet moet worden overgenomen.

Tenslotte hebben de leden van de V.V.D.-fractie nog enige vragen gesteld betreffende de uitreiking van gerechtelijke mededelingen aan rechtspersonen. Daarbij gaat het in het bijzonder om de vraag of ook hier in bepaalde gevallen een regeling als die in de laatste volzin van artikel 558, tweede lid, onder b, van het Wetboek van Strafvordering, nuttige diensten zou kunnen bewijzen.

Bij de betekening van gerechtelijke mededelingen aan rechtspersonen is in de praktijk niet gebleken van grote problemen, zeker niet bij de betekening aan grotere rechtspersonen. Bij kleine BV's wordt dikwijls, behalve de rechtspersoon, ook de directeur als persoon vervolgd en gedagvaard. De betekening aan hem geschiedt dan volgens de regeling in artikel 588 van het Wetboek van Strafvordering. Voorts pleegt het parket, voordat een gerechtelijke mededeling overeenkomstig artikel 532, eerste lid, van het Wetboek van Strafvordering, per post wordt toegezonden, het in het schrijven vermelde adres te verifiëren. Het treffen van een wettelijke voorziening lijkt dan ook niet nodig.

Door de uitvoeringspraktijk wordt reeds geanticipeerd op de in dit wetsvoorstel voorgestelde wijziging van artikel 588 van het Wetboek van Strafvordering. Om redenen van praktische aard is het thans van groot belang dat deze wijziging op korte termijn wordt ingevoerd. Ik moge dan ook aandringen op een spoedige afhandeling van dit wetsvoorstel.

De Minister van Justitie a.i.,
C. P. van Dijk